

НАРОД

»Народ« излази свакога дана по подне.
Штампарија се налази у улици Колумбс број 6.
Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

Рукописи се не враћају.
Огласи и белешке наплаћују се по погодби.
Редакција је у улици Колумбо број 6.

НАЛИЧЈЕ ОФАНЗИВЕ

I

Увек са офанзивним покретима немачких снага опажа се и тако звана «офанзива за мир». Те две акције иду напореда, свакојако, у циљу да једна другу подрже и појачају. Само при нормалном развоју ствари, покрет снага треба да буде узрок, а акција за мир последица тих покрета, ако се жели што у том смислу постићи. Стање у Немачкој и њени четворогодишњи узалудни напори гоне је, не само да изврше појмове, о слободи и моралу, него да и неприродним и насилним спровођењем ствари покуша да до циља што пре дође.

Немачки офанзивни покушаји на бојном пољу, изгледа, да су осуђени на неуспех и самим тим, што се жели, да скори изгледи на немачки мир утичу посредно на борбену акцију и борбену снагу Савезника.

Предвиђајући сву опасност од појачавања борбених снага савезничких, које би могле парирати немачке снаге доведене са источног фронта, као последица «русског мира», — Немачка, данашњом својом офанзивом, као и раније, хита да што пре заврши рат у своју корист; јер успе ли се од стране Савезника, не да се добије победа, већ да се офанзива само задржи, и добије се тиме у времену, Немачка зна, да ће бити не само тучена, него и нагнана да потпише мир, али

не «русски», већ мир светски, мир морала и правде. У том случају положај Немачке и њених савезника био би раван положају злочинца, коме се суди за његова дела.

Ти изгледи свакојако су дали повода, у очи офанзиве 13 маја, «Франкфуртер Цајтунг» — у да нагласи: «да се жели офанзивом постићи извесни драгоцени резултати политички и војнички него што би било заузеће Калеа и Ла Манша.»

Ти «драгоценији резултати» то су наличје немачке офанзиве. Они би се, пак, могли свести у једну реч: време. На то се једино и мисли кад се бесомучним бацањем у смрт стоти нама хиљада људи икупљују незнатни теренски добитци, на то се једино и мисли кад се толом туче Париз и бомбардује «готама», и кад се чине јавне понуде за мир и кад се интригира.

Ове данашње битке, колико год значе борбу живих маса у циљу да једна другу надјача и наметне јој своју вољу, у толико исто изражавају једну нарочиту тенденцију: док Немци желе да заврше борбу и тиме утврде своје досадање релативне успехе, — дотле Савезници желе да добију у времену и тим самим дођу до дефинитивне победе.

Цела се борба сада своди на искоришћавање времена. Један од најсудбоносних елемената у плановима не-

мачког Генералштаба јесте време, — не дати времена или бар могућности да се, ако већ има, корисно употреби.

БРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ

Ноћас је непријатељ после јаке припреме артилеријом напао са јуришним трупима наше ровове у области села Зовича али смо га одбили пушчаном и митраљеском ватром и бомбама наневши му осетне губитке. И у области Кравице растерали смо ватром јаке оделене непријатељске пешадије које је покушало да се приближи нашим рововима.

У одговор на честитку Вршиоца Краљевске Власти, Његовога Краљевскога Височанства Наследника Престола Александра, поводом скорашњег грчког успеха, Његово Величанство Краљ Јелина Александар упутио је ову депешу:

»Молим Ваше Краљевско Височанство да прими изразе моје велике захвалности на топлим честитањима која ми је изволело доставити поводом победе коју су последњих дана задобиле грчке трупе. Овај сјајни ратни подвиг заиста је сигурна залага да ће, једна за другом, овакве победе допринети у велико остварењу идеала за које се наше храбре војске боре раме уз раме.

АЛЕКСАНДАР

ПОДЕЛА ЧЕШКЕ

Цирих. — Бечки дописник «Франкфуртер Цајтунг» доводи у везу са светским ратом наредбу о административној подели Чешке. Судбина те реформе зависи од исхода овога рата. Пре неколико година и сам Крамарж у данашњој реформи није видео ништа

друго, него једну обичну административну реформу, која се с националног гледишта може примити. Али данас пријатељски осећај према Споразуму захтева, да се реформа одбаца, јер спречава чешки народ у вршењу његове противнемачке мисије. Управо с тога, судбина реформе зависи од исхода рата.

Ако не успемо присилити Споразум да одустане од својих планова за уништење германизма, Чеси, ослањајући се на своју бројну снагу и на одношаје са Споразумом, покушаће да преуреде Аустро-југ тако, да мало по мало постане оруђе против Немачке. Ако, напротив, планови споразума пропадну, треба се онда разарачуати и са Чесима, и Немцима ће пасти у дужност, да за сва времена онемогуће такав један покушај. Моћиће се, дакле, разговарати само после рата. Све до тада, споразум за прширење аустро-немчког савеза имаће проблематичну вредност.

ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ИСХРАНЕ

Лондон. — «Тајмс» пише, да слабији квалитет хлеба није имао рђавог утицаја на народно здравље. У Енглеској има толико брашна, да је исхрана потпуно осигурана до нове жетве. Изгледи су за будућност веома добри. Жетва у Аргентини била је обилна. Жетва у Канади и Аустралији биће добра, а тако исто и у самој Енглеској много већа, него ли прошле године. У опште, постоје сви разлози, да будемо задовољни са питањем животних намирница.

1917-1918 године обрађено је у Енглеској 4 милиона хектара. То

је рекорд у пољопривредној историји Енглеске. Од 1872 год. никад толико земљишта није било посесано кромпиром. Јавља се са свих страна, да су изгледи за жетву изванредни. 1918.-1919. Енглеска ће сама производити четири петине жита, потребног за исхрану њеног становништва; док је 1917.-1918 произвођила једну четвртину а 1916.-1917. само једну петину.

НЕОСТВАРЉИВЕ ЖЕЉЕ

Цирих. — Приликом предузимања ове офанзиве на Ени, адмирал Гирпиц држао је говор у Диселдорфу, да покаже још једном, да је Немачкој потребно да

уништи Енглеску. »Велика одлука — рекао је адмирал — може пасти само на западу. Битка која је понова предузета, може да се за Немачку заврши само победом или поразом. Мител Европа не би могла спасти царевину од рахитизма. Наша индустрија не би могла живети ни напредовати без мора, нарочито без превласти над морима. Наши савезници и неутрални не би могли остати независни, кад би Немачка морала подлећи.«

Адмирал закључује, да оно, зашто се Немачка данас бије, јесте Белгија. Војнички, политички и економски, Белгија се мора присајединити Немачкој.

ЗАПАДНИ ФРОНТ

Лондон. — Немци су били предузели све могуће мере предострожности, да би сачували у тајности свој план за напад. Немачке трупе, које су биле концентрисане у позадини, није знале, да ће бити бачене у напад на сектору Ремса, и о томе су биле обавештене тек ноћ пре офанзиве. Заробљеници из последњих дана пред офанзиву нису ништа знали о скорој офанзиви, шта више бојали су се француске контраофанзиве. У току последње недеље Немци нису показивали никакве знакове нарочите активности. Шта више Немци, да би одстранили сваку сумњу код противника, пуштали су за више дана, да енглески аероплан слободно лети над њиховим линијама.

Рим. — Дописник «Месаџера» из Париза јавља, да савезничка контра офанзива за моме-

нат није потребна, јер је генерал Фош принуђен да одбија непријатељеве нападе на целом фронту. Савезници ће се задовољити да одолевају нападима док им стално придолажење америчких појачања не буде осигурало бројну надмоћност над непријатељем.

Лондон. — Фронт, на коме је извршен непријатељски напад, у очи битке држало је само осам немачких дивизија. Пошто изгледа да је број дивизија, које је непријатељ ангажовао у нападу од 14 маја, износио око 25, излази, да је непријатељ муњевитом брзином локалним снагама додао 17 нових дивизија. Тиме се тумачи, зашто савезничка команда није могла непосредно иставити довољне резерве, те се с тога одлучила на повлачење.

ФЕЉТОН

НАТИЛ МАНДЕС:

ПУТ У РАЈ

1

Пошто је одбила да пође да јадује; не само зато што за синовца цара Горских су је одвојили од њених Вода, метли су принцезу, другарица са којима јој бе- по наредби њеног оца, у ше задовољство да игра за највишу собу једне врло столовима или да са соко- високе куле, тако високе да лом на рукавици, лови ја- облаци лебде ниже, а саме ребице или чапље, него и дугорепе ласте не долазе зато што је била одвојена да на њој праве гисада, о- од једног лепог пажа, зва- сећајући да су им крила ног Ајмери, плавих ковр- заморана пре него што би цица а образа тако руме- до ве стигле; они који в зних коме она бејаше по- далека виђаху белу хаљину ктонила своје срце, да га заробљенице како лепрша никад више не узме на докату на нола пута траг.

у небо, вероваху пре да је. Са своје стране, Ајмери жикав анђео који је пао из не беше душе мање утеш- раја него ли каква млада не, и, једанпут, налаккен девојка која се попела са на прозор тамнице, где га бежу затворили, свигибујући

И цео дан, и целе ноћи главу ка каменитој провали Вилахелмина не престајаше која окружаваше тамницу,

изговори жалостиво ове речи:

— На што ће ми живот, кад су ми отргли ону која бејаше једина срећа мога живота? Кад ми је било допуштено да будем поред ње, беше ми пријатно да очекујем дуге дане пуне племићских битака и победничких пустоловина; ја жуђах све славе, које би јој понудио као пастир који се враћа из равнице и даје својој пријатељици руковат пољског цвећа; ја жељах да будем славан да ме она зато награди једним осе- мом. Али, сад кад су ми је узели, ја се не бринем за победе ни за моје чувено име по целој земљи; нашто брати цвеће које неће по- љубити обојавана уста. Можете се заклопити јадне очи које неће више ви- дети Вилахелмине!

Завршивши говор, он се

ла; догађа се често да се небесни духови промећу тако да слушају у грању или кроз овак оно што се говори овде на земљи; али они то не чине у злој на- мери; они би били веома задовољни да чују и да имају да понове уљудне речи; по неки пут чак, да би уштедели казне нашим ду- пчана, они се усуде да сла- жу Бога, који се због тога не срди на њих.

— Зар ви не мислите као ја...

— Да би било право да спасемо Ајмерија...

— Од тако ужасне смрти?

— И да би ми, а да се не замеримо Господу.

— Могаи да однесемо овог дечка...

— У наш рај?

— На то, оне одлетеше све три на очајнику у тре- нутку баш кад он падаше

е прозора, и, пре него што би се срушио на камење бездна, и понеше га к небу, на својим опруженим крилима која сада бежу крила анђелска.

— Свириће се —

ШАЛА И ЗАБАВА

—

Један чувени професор на часу физике објашњавао је електричну машину: »Снага овога апарата је то- лико велика, да једно пра- жњење слектричне струје може да убије човека или да онесвести вола«.

У томе се професор до- такне случајно кондуктора и струја га обори на под. У сали настане паника. А- ли после неколико секунда професор отвори очи и пропеди: »Није ништа; са- мо сам онесвестио«.

Сем тога интересантно је упоредити прилике овог напада са приликама од 8 марта. Онда на фронту од 60 километара, који су држале 17 немачких дивизија непријатељ је додао првог дана других 17 дивизија. Овога пута исти број дивизија био је додат, да би се извршио напад на фронту од 40 километара. То је дало нападачу на сваком километру већу густину снага него што је имао 8 марта, а вероватно стога, што је немачка команда мислила, да су висови на Ени јаке позиције, које је требало пошто по то савладати.

Лондон. — Ратни дописник енглеског Радија јавља: Немачка офанзива на фронту Ене изгледа да је сада ушла у исту фазу, као и напади на Сом и Лису у последњој периоди. Слободни покрети непријатељских маса сведени су на локалне борбе тактичког значаја.

Али што је борба спала на ове локалне акције, није за то што је непријатељ то хтео, јер он још својим великим напорима показује нервозу да настави напредовање, већ су Савезници они, који су

уништили његове покушаје. Јучерашња борба је показала да непријатељ жели још да и скористи ситуацију коју је био створио, развијајући напредовање на свом десном крилу.

Јуче је покушао да разбије угао, који праве старе и нове савезничке трупе на Оази, јужно од Ноајона, покушавајући да пређе реку у правцу Монт-а-Лагаш, и предузимајући јурише на шуму Карлпон. У исто време хтео је да пређе с оне стране сектора шуме Виљер—Котре, нападајући на Корси, у шуми Рец и врло вероватно у намери да избије јужно од Виљер—Котре једним другим напредовањем. Не само што му сви ови напори нису успели, него је већим делом био парализован пре но што се и развио.

Французи су контра-нападима успели да знатно заузму терена северно од Ене, северно од Корси и на сектору Лонпон. У току тих сукоба заробили су преко 200 војника.

отрује хрватску верност и да унесе у алписке провинције клицу издаје. Што се више откривају непријатељски планови, то се све више увиђа да ће се једино издржљивошћу и слогом оних, који хоће да сачувају државу, моћи да преброди тешка криза монархије.»

Клемансо

Париз. — Штампана свежује дуге коментаре последњој седници у парламенту, на којој је Клемансо одговорио на интерпелацију социјалиста о војној ситуацији.

Листови већине цене да је после гласања којим се закључила дебата, владина већина као и углед преседника владе јако учвршћен.

ЗА ЧЕШКУ ДРЖАВУ

Цирих. — Чешки националистички »Народни Лист» забрањени су због овога текста:

»Узалудно је, што се претњама тражи од нас да скренемо с пута, који смо изабрали и коме ћемо следовати. Народ се заклео да неће у овоме да попусти.

Узалудно је што се одлаже парламент. Наша мржња неће бити мања у јуну, о чему ће се наши противници уверити

Повеља коју спрема да нам подари Сајдлер, неће ни мало променити нашу одлуку, ми ћемо се борити без обзира, и без компромиса за одбрану чешке државе.»

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Северно од Мондидеа и западно од Ноајона Французи су успешно извршили више испада и задобили заробљеника. Северно од Ене француске су трупе у току ноћног напада заузеле село Ле Пор, западно од Фонтејој.

Јужно од Ене, Французи су побољшали своје позиције југо источно од Амблеми.

Између Урка и Марне, Французи су наставили своје локалне операције у пределу Веји, Биснер и продужили своје напредовање заузевши село Веји, северно од Клинона, као и шумице источно. Станица Веји и ивице северно од овог села такође су у француским рукама.

Више на југ америчке су трупе заузеле терена на фронту Торси — Бело — Буреш.

Западно од Шато — Тисери једним јаким нападом Французи су заузеле кошту 204.

Између Марне и Ремса, енглеске су трупе поновно ушле у село Влињи и нанеле непријатељу велике губитке.

Французи су у току ових

ОПСАДНО СТАЊЕ

Цирих. — Бечки »Арбајтер Цајтунг» публикује, да је у Грацу, због већ познатих крвавих нерета, проглашено опсадно стање. У свим ратним радионицама у дејству је преки суд. Војне власти у прогласу прете непосредним стрељањем, односно вешањем, свакога који буде крив за побуне, дезертирања, противљења војним властима, напуштање рада или пљачке. Ови небројени злочини изгледа да су у великој мери учињени при последњим манифестацијама.

Дневне Вести

МИНИСТАРСКА СЕДНИЦА

Јуче пре подне држана је у двору министарска седница.

»LA SERBIE«

Федерално одељење за снабдевање хартијом, донело је решење, којим се забрањује даље излагање листа »La Serbie« у Женеви, мотивишући то »штедњом у хартији.« Лист је уређивао г. др. Л. Марковић, ванредни професор универзитета.

БОМБАРДОВАЊЕ БИТОЉА

За прошлих 24 сата непријатељ је избацио на варош и периферију 40 граната. Погинуле три жене. Оштећене три куће.

ГРЧКА ОПЕРА

Данас по подне је у опери: Риголета а вечерас: Фаворита. Почетак по подне је у 5 и по а вечерас у 9 и по сати.

акција задобили око стотину заробљеника.

На осталом делу фронта беспрекидна артиљеријска борба.

23 сата. — Између Урка и Марне Французи су наставили са успехом своје операције. Француско америчке трупе прошириле су своје добитке северно од Винли до ивица источно од Шези и заузеле Веји Ла Потери и Буреш и у опште знатно побољшале своје позиције на фронту Торси — Буреш.

Између Марне и Ремса акција се продужила на Влињи. Ово село потпуно заузеле. Број заробљеника које су Французи преко дана задобили, прелази преко 200. Врло јака обострана артиљеријска активност северно од Урка и у пределу западно од Ремса.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

У току једног успешног локалног напада француске су трупе побољшале своју линију у близини Локра. У овој акцији која је извршена јутрос рано, Французи су задобили

заробљеника. Једно наше мало одељење извршило је испад на немачки положај на сектору Стразеле и задобило 9 заробљеника и 1 митраљез. Ми нисмо имали губитака.

Сем обостране артиљеријске активности на разним секторима, ништа важније на енглеском фронту.

Авиатика. — 24 маја наши авиатичари вршили су извиђања, фотографске снимке и вршили регулисање ватре нашим батеријама.

У ваздушној борби уништено је 14 немачких аероплана а 8 је принуђено да се спусти.

Уништена су такође 3 немачка балона.

У току дана бацили смо 28.000 кила бомба а преко ноћи 11.000 на Валансиен, Ле Като, Бисињи и Сен Кантен. Изгубили смо 1 апарат.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Цирих. — Из Беча: Барон Буријан отпутовао је јуче за Берлин. Његови договори са немачким политичарима трајаће четири дана. »Наје Цирхер Цајтунг« доноси, да ће се пре свега решавати пољско питање.

Цирих. — Пошто је закључењем мира, између Немачке и Румуније, Немачка задржала право контроле над румунском телеграфском службом, румунска је влада била принуђена, да у дипломатском општењу укине шифру, од дана, кад је ступио у важност уговор о миру.

Цирих. — »Наје Фраје Пресе« пише, да се балканско питање, као и питање Добруџе, може дефинитивно решити само при закључењу општег мира.

Лондон. — »Тајмс« дознаје, да је грчки корпус, који се налазио у Герлицу, упогребљен сада на жељезничким пругама у Немачкој као стража.

Атина. — Победа на Срца ди Лаген учинила је изврстан утисак на савезничке владе.

Цирих. — Немци су послали трупе у Пољску, нарочито у Варшаву, где се опажа велико врење против Немаца. С обзиром на ову ситуацију, војни гувернер фон Безебер биће смењен са свог положаја.

Берн. — Персијска је влада дала оставку због инвазије једног дела Персије од стране курдских одељења, која су наоружали Турци.

Рим. — Јављају из Берна да су отпочели избори за нови румунски парламент. Либе-

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

На висоравни Азиаго наше јуришне патроле, продревши у непријатељске линије наспрам Монте ди Вал Бела, заробиле су више од 50 војника, заплениле 6 митраљеза и велику количину материјала. Једно француско одељење, које је успешно извршило један препад у непријатељске линије на Сиземолу, такође је задобило 21 заробљеника, од којих једног официра, и 1 митраљез.

У пределу Тонале наша мала одељења, допревши с оне стране котлине Презена, запалила су непријатељске бараке и бацала у ваздух велики депо муниције. Непријатељске патроле, које су се приближиле нашим линијама, да извиђају, одбијене су ватром у Вал Арса, Вал Позипа, на обронцима Кон Каприле, на Спинофа и код Капо Силе. Наши аероплани бацили су преко 5000 кила бомба на непријатељске аеродроме у венетској равници, на станицу Мецакорона и на колоне у покрету на путу Кверо Фелтре.

рална странка чији су шефови Брађано и Јонеску, уздржала се од учешћа. Нови парламент састаће се у Јашу, који ће остати до краја рата престоница Румуније.

Берн. — Букнуо је пожар у једном депоу муниције у Јашу. Има више жртава.

Париз. — Број уништених немачких сумарена стално расте; за последња два месеца уништено је два пута више сумарена, него што Немци могу за то време да саграде.

Париз. — Војни критичари бележе да јучерашње локалне борбе на разним тачкама прелазе размере ситнијих акција и ако не носе карактер велике битке. Листови истичу са задовољством леп успех француских трупа између Урка и Марне, где су, потпомогнуте америчким елементима потисле непријатеља, померивши напред линије за један километар.

СОЛУНСКИ ФРОНТ

Ружно време успорило је непријатељску активност на нашем фронту. Наша артиљерија тукла је са потпуним успехом више непријатељских батерија и натерала у бегство једну бугарску извидницу, која је покушала да се приближи нашим линијама.

Упркос ружног времена енглески су авиатичари успешно бомбардовали депое код Цестова и проузроковали су знатну штету.

»Народ« прима огласе по умереној цени.

ПОЉСКА

Цирих. — Према »Наје Цирхер Цајтунг«, дошло је до четвородневне битке између Пољака и Немаца у близини Каниова. Вести у кијевским листовима потпуне су због цензуре. Командант 28. пешадијске бригаде наредио је пољском генералу Овинском, команданту 2. пољског корпуса, да разоружа своје јединице. Краковски лист »Час« пише, да је немачки генерал повукао ултиматум пре истеклог рока и сам много јачим снагама изненада напао на Пољаке. На стала је крвава борба, у којој је суделовала и артиљерија. Пољски корпус, састављен већим делом од одреда пољске легије, успео је, да се под командом генерала Халера дочена у крајинске територије. Борио се веома храбро, али је због немања хране и муниције, био присиљен на предају. — У Мироновској предало се Немцима, уз часне услове, 3000 Пољака. Дублински листови јављају, да је генерал Халер, видећи немогућност даљег отпора, извршио самоубијство.

Екзекутивни пољски одбор у Украјини протестује, што су Немци напали на пољске неутралне трупе. Лист завршује, да пољско јавно мњење, поред бола због трагичне судбине пољских војника, изражава и своје гнушање против поступка немачких трупа. »Централна пољска агенција« објавила је вести о овом догађају на основу једног комуникаса команде пољских трупа у Украјини. Команданту Пољака потребна је била извесна те-

риторија за реорганизацију пољске војске, стога је 3 априла дошао до спразума са украјинским министром рата, који му је уступио област Чернихова, осигуравши му у исто време и снабдевање. Али, пошто се у Украјини изменила политичка ситуација, после нових преговора представници војске централних држава упутили су ултиматум пољским армијама да положе оружје и да пређу под војну власт аустро-мађарску. После других инцидентата, 6 маја дошао је један немачки официр и наредио, да се у року од 3 сата положи оружје. Пољски командант изјавио је, да ће положити оружје једино на наредбу Регентског Савета или главног команданта пољских армија. Мало доцније Немци су повукли ултиматум, али 10 маја у поноћи, без икаквог претходног обавештења, немачке су трупе отвориле ватру на Пољаке. Пољски одреди, састављени од 2000 пешака и коњаника, 10 батерија и 70 митраљеза борили су се храбро 4 дана против 12 немачких баталона, потпомогнутих топовима и митраљезима. Кад су утрошили сву муницију и храну, предали су се уз часне услове.

СТРАХ ОД УГЊЕТЕНИХ

Цирих. — »Наје Фраје Пресе« поводом Орландовог говора управља апел свима елементима, који желе спас аустријске државе. »Споразум — каже лист — хоће да има у својим рукама Чешку, хоће да